

Ročník 1991

Zbierka zákonov

ČESKEJ A SLOVENSKEJ FEDERATÍVNEJ REPUBLIKY

ČESKEJ REPUBLIKY / SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čiastka 6

Rozoslaná 8. februára 1991

OBSAH:

23. Ústavný zákon, ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky
 24. Zákon Slovenskej národnej rady o poisťovníctve
-

23

ÚSTAVNÝ ZÁKON

z 9. januára 1991,

**ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon
Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky**

Federálne zhromaždenie sa uznieslo na tomto ústavnom zákone:

§ 1

(1) Ústavné zákony, iné zákony a ďalšie právne predpisy, ich výklad a používanie musí byť v súlade s Listinou základných práv a slobôd.

(2) Základné práva a slobody uvedené v Listine základných práv a slobôd sú pod ochranou ústavného súdu.

§ 2

Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ratifikované a vyhlásené Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou, sú na jej území všeobecne záväzné a majú prednosť pred zákonom.

§ 3

(1) V ústave Českej republiky a v ústave Slovenskej republiky možno základné práva a slobody rozšíriť nad mieru upravenú Listinou základných práv a slobôd.

(2) Ustanovenia ústavných zákonov o rozdelení zákonodarnej pôsobnosti medzi federáciu a republiky nie sú týmto ústavným zákonom dotknuté.

§ 4

Článok 5 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii v znení neskorších predpisov znie:

„(1) Štátny občan každej z oboch republik je zároveň štátnym občanom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(2) Občan jednej republiky má na území druhej

republiky rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako občan tejto druhej republiky.

(3) Nikoho nemožno proti jeho vôli pozbaviť štátneho občianstva.

(4) Zásady nadobúdania a straty štátneho občianstva republik ustanoví zákon Federálneho zhromaždenia.“

§ 5

Zrušujú sa:

1. Články 7 až 9, druhá hlava (čl. 19 až 38) a článok 98 ods. 4 ústavného zákona č. 100/1960 Zb. Ústava Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v znení neskorších predpisov.

2. Ústavný zákon č. 144/1968 Zb. o postavení národností v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike.

§ 6

(1) Zákony a iné právne predpisy musia byť uvedené do súladu s Listinou základných práv a slobôd najneskôr do 31. decembra 1991. Týmto dňom strácajú účinnosť ustanovenia, ktoré nie sú v súlade s Listinou základných práv a slobôd.

(2) Právomoc, ktorú čl. 8 ods. 3, 4 a 5 a čl. 12 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd zveruje súdu alebo sudcovi, prislúcha najdlhšie do 31. decembra 1991 prokurátorovi, ak tak ustanovuje zákon.

§ 7

Tento ústavný zákon a Listina základných práv a slobôd nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia.

LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD

Federálne zhromaždenie na základe návrhov Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady,

uznávajúc neporušiteľnosť prirodzených práv človeka, práv občana a zvrchovanosť zákona,

nadväzujúc na všeobecne uznávané hodnoty ľudstva a na demokratické a samosprávne tradície našich národov,

nezabúdajúc na trpké skúsenosti z čias, keď ľudské práva a základné slobody boli v našej vlasti potláčané,

vkladajúc nádeje na zabezpečenie týchto práv do spoločného úsilia všetkých slobodných národov,

vychádzajúc z práva českého národa a slovenského národa na sebaurčenie,

pripomínajúc svoj podiel zodpovednosti voči budúcim generáciám za osud všetkého života na Zemi,

a vyjadrujúc vôľu, aby sa Česká a Slovenská Federatívna Republika dôstojne zaradila medzi štáty, ktoré tieto hodnoty ctia,

uznieslo sa na tejto Listine základných práv a slobôd:

PRVÁ HLAVA

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Čl. 1

Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Čl. 2

(1) Štát je založený na demokratických hodnotách a nesmie sa viazať ani na výlučnú ideológiu ani na náboženské vyznanie.

(2) Štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom ktorý ustanoví zákon.

(3) Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Čl. 3

(1) Základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia.

(2) Každý má právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodňovaniu.

(3) Nikomu nemožno spôsobiť ujmu na právach pre uplatňovanie jeho základných práv a slobôd.

Čl. 4

(1) Povinnosti možno ukladať iba na základe zákona a v jeho medziach a len pri zachovaní základných práv a slobôd.

(2) Medze základných práv a slobôd možno za podmienok ustanovených Listinou základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) upraviť iba zákonom.

(3) Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

(4) Pri používaní ustanovení o medziach základných práv a slobôd musí sa dbať na ich podstatu a zmysel. Také obmedzenia nemožno zneužívať na iné účely, než na ktoré boli ustanovené.

DRUHÁ HLAVA**ĽUDSKÉ PRÁVA A ZÁKLADNÉ SLOBODY**

Prvý oddiel

Základné ľudské práva a slobody

Čl. 5

Každý má spôsobilosť na práva.

Čl. 6

(1) Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

(2) Nikoho nemožno zbaviť života.

(3) Trest smrti sa nepripúšťa.

(4) Porušením práv podľa tohto článku nie je, ak bol niekto zbavený života v súvislosti s konaním, ktoré podľa zákona nie je trestné.

Čl. 7

(1) Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedziť ju možno iba v prípadoch ustanovených zákonom.

(2) Nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Čl. 8

(1) Osobná sloboda je zaručená.

(2) Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len preto, že nie je schopný dodržať zmluvný záväzok.

(3) Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať iba v prípadoch ustanovených v zákone. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 24 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 24 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo ju prepustiť na slobodu.

(4) Zatknuť obvineného možno iba na písomný odôvodnený príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 24 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo ju prepustiť na slobodu.

(5) Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

(6) Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno osobu prevziať alebo držať v ústavnej zdravotníckej starostlivosti bez jej súhlasu. Také opatrenie musí byť do 24 hodín oznámené súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do 7 dní.

Čl. 9

(1) Nikoho nemožno podrobiť núteným prácam alebo službám.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na:

a) práce ukladané podľa zákona osobám vo výkone trestu odňatia slobody alebo osobám vykonávajúcim iný trest, ktorý nahrádza trest odňatia slobody,

b) vojenskú službu alebo inú službu ustanovenú zákonom namiesto povinnej vojenskej služby,

c) službu vyžadovanú na základe zákona v prípade živelných pohrôm, nehôd alebo iného nebezpečenstva, ktoré ohrozuje životy, zdravie alebo značné majetkové hodnoty,

d) konanie uložené zákonom na ochranu života, zdravia, alebo práv iných.

Čl. 10

(1) Každý má právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

(2) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

(3) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Čl. 11

(1) Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

(2) Zákon ustanoví, ktorý majetok nevyhnutný na zabezpečenie potrieb celej spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu smie byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb; zákon môže ďalej ustanoviť, že určité veci môžu byť len vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike.

(3) Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Jeho výkon nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

(4) Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu.

(5) Dane a poplatky možno ukladať len na základe zákona.

Čl. 12

(1) Obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

(2) Domová prehliadka je prípustná len na účely trestného konania, a to na písomný odôvodnený príkaz sudcu. Spôsob výkonu domovej prehliadky ustanoví zákon.

(3) Iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia môže zákon dovoliť, len ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života a zdravia osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejnej bezpečnosti a poriadku. Pokiaľ sa obydlie používa aj na podnikanie alebo vykonávanie inej hospodárskej činnosti, môže zákon dovoliť také zásahy aj vtedy, ak je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

Čl. 13

Nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí alebo zasielaných poštou alebo iným spôsobom, s výnimkou prípadov a spôsobom, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Čl. 14

(1) Sloboda pohybu a pobytu je zaručená.

(2) Každý, kto sa oprávnene zdržiava na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, má právo slobodne ho opustiť.

(3) Tieto slobody možno obmedziť zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj z dôvodu ochrany prírody.

(4) Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil svoju vlasť.

(5) Cudzinca možno vyhostiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Čl. 15

(1) Sloboda myslenia, svedomia a náboženského vyznania je zaručená. Každý má právo zmeniť svoje náboženstvo alebo vieru alebo byť bez náboženského vyznania.

(2) Sloboda vedeckého bádania a umeleckej tvorby je zaručená.

(3) Nikoho nemožno nútiť, aby vykonával vojenskú službu, ak je to v rozpore s jeho svedomím alebo s jeho náboženským vyznaním. Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 16

(1) Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, alebo spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, vyučovaním, náboženskými úkonmi alebo zachovávaním obradu.

(2) Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných a zakladajú reholné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov.

(3) Zákon ustanoví podmienky vyučovania náboženstva na štátnych školách.

(4) Výkon týchto práv možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti a poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Druhý oddiel

Politické práva

Čl. 17

(1) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

(2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

(3) Cenzúra je neprípustná.

(4) Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejnú bezpečnosť, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

(5) Štátne orgány a orgány územnej samosprávy sú povinné primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti. Podmienky a vykonávanie ustanoví zákon.

Čl. 18

(1) Petičné právo je zaručené; každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami.

(2) Petíciou nemožno zasahovať do nezávislosti súdu.

(3) Petíciami nemožno vyzývať na porušovanie základných práv a slobôd zaručených Listinou.

Čl. 19

(1) Právo pokojne sa zhromažďovať je zaručené.

(2) Toto právo možno obmedziť zákonom v prípadoch zhromaždení na verejných miestach, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, ochranu verejného poriadku, zdravia, mravnosti, majetku alebo pre bezpečnosť štátu. Zhromaždenie však nemožno podmieňovať povolením orgánu verejnej správy.

Čl. 20

(1) Právo slobodne sa združovať je zaručené. Každý má právo spolu s inými združovať sa v spolkoch, spoločnostiach a iných združeniach.

(2) Občania majú právo zakladať aj politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich.

(3) Výkon týchto práv možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, ochranu verejnej bezpečnosti a verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

(4) Politické strany a politické hnutia, ako aj iné združenia sú oddelené od štátu.

Čl. 21

(1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

(2) Voľby sa musia konať v lehotách, ktoré nepresahujú pravidelné volebné obdobia ustanovené zákonom.

(3) Volebné právo je všeobecné a rovné a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

(4) Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Čl. 22

Zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a požívanie musí umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Čl. 23

Občania majú právo postaviť sa na odpor proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok ľudských práv a základných slobôd, založený Listinou, ak je znemožnená činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov.

TRETIA HLAVA**PRÁVA NÁRODNOSTNÝCH
A ETNICKÝCH MENŠÍN**

Čl. 24

Príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej alebo etnickej menšine nesmie byť nikomu na ujmu.

Čl. 25

(1) Občanom tvoriacim národnostné alebo etnické menšiny sa zaručuje všestranný rozvoj, najmä právo spoločne s inými príslušníkmi menšiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku a združovať sa v národnostných združeniach. Podrobnosti ustanoví zákon.

(2) Občanom, ktorí patria k národnostným a etnickým menšinám, sa za podmienok ustanovených zákonom zaručuje aj

- a) právo na vzdelanie v ich jazyku,
- b) právo používať ich jazyk v úradnom styku,
- c) právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných a etnických menšín.

ŠTVRTÁ HLAVA**HOSPODÁRSKE, SOCIÁLNE
A KULTÚRNE PRÁVA**

Čl. 26

(1) Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a vykonávať inú hospodársku činnosť.

(2) Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia na výkon určitých povolaní alebo činností.

(3) Každý má právo získavať prostriedky na svoje životné potreby prácou. Občanov, ktorí toto právo nemôžu bez vlastnej viny vykonávať, štát v primeranom rozsahu hmotne zabezpečuje; podmienky ustanoví zákon.

(4) Zákon môže ustanoviť odchylnú úpravu pre cudzincov.

Čl. 27

(1) Každý má právo slobodne sa združovať s inými na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov.

(2) Odborové organizácie vznikajú nezávisle od štátu. Obmedzovať počet odborových organizácií je nepripustné, rovnako ako zvyhodňovať niektoré z nich v podniku alebo v odvetví.

(3) Činnosť odborových organizácií a vznik a činnosť iných združení na ochranu hospodárskych a sociálnych záujmov môžu byť obmedzené zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu bezpečnosti štátu, verejného poriadku alebo práv a slobôd iných.

(4) Právo na štrajk je zaručené za podmienok ustanovených zákonom; toto právo neprislúcha sudcom, prokurátorom, príslušníkom ozbrojených síl a príslušníkom bezpečnostných zborov.

Čl. 28

Zamestnanci majú právo na spravodlivú odmenu za prácu a na uspokojivé pracovné podmienky. Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 29

(1) Ženy, mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a na osobitné pracovné podmienky.

(2) Mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch a na pomoc pri príprave na povolanie.

(3) Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 30

(1) Občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

(2) Každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, aká je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

(3) Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 31

Každý má právo na ochranu zdravia. Občania majú na základe verejného poistenia právo na bezplatnú zdravotnícku starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

Čl. 32

(1) Rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Osobitná ochrana detí a mladistvých je zaručená.

(2) Žene v tehotenstve je zaručená osobitná starostlivosť, ochrana v pracovných vzťahoch a zodpovedajúce pracovné podmienky.

(3) Deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva.

(4) Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona.

(5) Rodičia, ktorí sa starajú o deti, majú právo na pomoc štátu.

(6) Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl. 33

(1) Každý má právo na vzdelanie. Školská dochádzka je povinná po dobu, ktorú ustanoví zákon.

(2) Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných a stredných školách, podľa schopnosti občana a možností spoločnosti aj na vysokých školách.

(3) Zriaďovať iné školy než štátne a vyučovať na nich možno len za podmienok ustanovených zákonom; na takých školách možno poskytovať vzdelanie za odplatu.

(4) Zákon ustanoví, za akých podmienok majú občania pri štúdiu právo na pomoc štátu.

Čl. 34

(1) Práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti sú chránené zákonom.

(2) Právo na prístup ku kultúrnemu bohatstvu je zaručené za podmienok ustanovených zákonom.

Čl. 35

(1) Každý má právo na priaznivé životné prostredie.

(2) Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a prírodných zdrojov.

(3) Nikto nesmie pri výkone svojich práv ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje, druhové bohatstvo prírody a kultúrne pamiatky nad mieru ustanovenú zákonom.

PIATA HLAVA

PRÁVO NA SÚDNU A INÚ PRÁVNU OCHRANU

Čl. 36

(1) Každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

(2) Kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takeého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa Listiny.

(3) Každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

(4) Podmienky a podrobnosti upravuje zákon.

Čl. 37

(1) Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.

(2) Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

(3) Všetci účastníci sú si v konaní rovní.

(4) Kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, má právo na tlmočníka.

Čl. 38

(1) Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

(2) Každý má právo, aby jeho vec bola pre-rokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Čl. 39

Iba zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným

činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno za jeho spáchanie uložiť.

Čl. 40

(1) Iba súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

(2) Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa pokladá za nevinného, kým sa právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nevysloví jeho vina.

(3) Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Ak si obhajcu nezvolí, hoci ho podľa zákona musí mať, ustanoví mu ho súd. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch má obvinený právo na bezplatnú pomoc obhajcu.

(4) Obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno nijakým spôsobom pozbaviť.

(5) Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, pre ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevyklučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

(6) Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

ŠIESTA HLAVA

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

Čl. 41

(1) Práv uvedených v čl. 26, čl. 27 ods. 4, čl. 28 až 31, čl. 32 ods. 1 a 3, čl. 33 a 35 Listiny sa možno domáhať iba v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

(2) Kde sa v Listine hovorí o zákone, rozumie sa tým zákon Federálneho zhromaždenia, ak z ústavného rozdelenia zákonodarnej právomoci nevyplýva, že úprava prislúcha zákonom národných rád.

Čl. 42

(1) Ak Listina používa pojem „občan“, rozumie sa ním štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(2) Cudzinci požívajú v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike ľudské práva a základné slobody zaručené Listinou, ak nie sú priznané výslovne občanom.

(3) Pokiaľ doterajšie predpisy používajú pojem „občan“, rozumie sa ním každý človek, ak ide o základné práva a slobody, ktoré Listina priznáva bez ohľadu na štátne občianstvo.

Čl. 43

Česká a Slovenská Federatívna Republika poskytuje azyl cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd. Azyl možno odoprieť tomu, kto konal v rozpore so základnými ľudskými právami a slobodami.

Čl. 44

Zákon môže sudcom a prokurátorom obmedziť právo na podnikanie a inú hospodársku činnosť a právo uvedené v čl. 20 ods. 2; zamestnancom štátnej správy a územnej samosprávy vo funkciách, ktoré určí, aj právo uvedené v čl. 27 ods. 4; príslušníkom bezpečnostných zborov a príslušníkom ozbrojených síl aj práva uvedené v čl. 18, 19 a čl. 27 ods. 1 až 3, ak súvisia s výkonom služby. Zákon môže obmedziť právo na štrajk osobám v povolaniach, ktoré sú bezprostredne nevyhnutné na ochranu života a zdravia.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

24

**ZÁKON
Slovenskej národnej rady**

z 18. decembra 1990

o poisťovníctve

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

P R V Á Č A S Ť**ZÁKLADNÉ USTANOVENIA**

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je upraviť právne postavenie poisťovní a zaistovní, podnikanie v poisťovníctve a dozor nad poisťovníctvom.

§ 2

Subjekty podnikania v poisťovníctve

(1) Podnikať v poisťovníctve môžu na území Slovenskej republiky len poisťovne a zaistovne založené ako štátny podnik alebo akciová spoločnosť (ďalej len „poisťovne“) a poisťovacie spolky.

(2) Zahraničné poisťovne alebo poisťovne s cudzím kapitálom môžu na území Slovenskej republiky podnikať v poisťovníctve len prostredníctvom svojho obchodného zastupiteľstva so sídlom v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitným predpisom.¹⁾

D R U H Á Č A S Ť**PRÁVNE FORMY POISŤOVNÍ A ICH VZNIK****Poisťovne**

§ 3

Ak tento zákon neustanovuje inak, na právne pomery poisťovne založenej ako

a) štátny podnik sa vzťahujú ustanovenia zákona

o štátnom podniku²⁾ s výnimkou § 23 až 26 a § 28 ods. 2;

b) akciová spoločnosť sa vzťahujú ustanovenia zákona o akciových spoločnostiach.³⁾

§ 4

Poisťovacie spolky

(1) Poisťovací spolok je združenie občanov, ktorý vykonáva poisťovaciu činnosť pre svojich členov na základe zmlúv.

(2) Vznik, právne pomery a spôsob hospodárenia poisťovacieho spolku je upravený osobitnými predpismi.⁴⁾

(3) Na poisťovacie spolky sa tento zákon vzťahuje, pokiaľ to výslovne ustanovuje.

§ 5

Vznik poisťovne

(1) Poisťovňu ako štátny podnik so sídlom na území Slovenskej republiky môžu založiť ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky.

(2) Poisťovňu ako akciovú spoločnosť môžu založiť české a slovenské právnické alebo fyzické osoby podľa osobitného predpisu.³⁾

(3) Podiel zahraničných akcionárov v poisťovni založenej ako akciová spoločnosť českými a slovenskými právnickými alebo fyzickými osobami nesmie prevýšiť 25 % základného kapitálu.

(4) Zahraničné osoby môžu založiť poisťovňu len ako akciovú spoločnosť za podmienok ustanovených osobitným predpisom.⁵⁾

1) Zákon č. 42/1980 Zb. o hospodárskych stykoch so zahraničím v znení neskorších predpisov.

2) Zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku.

3) Zákon č. 104/1990 Zb. o akciových spoločnostiach.

4) Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona č. 300/1990 Zb. Hospodársky zákonník.

5) Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou v znení zákona č. 112/1990 Zb. Zákon č. 104/1990 Zb.

T R E T I A Č A S Ť**PODNIKANIE V POISŤOVNÍCTVE****Predmet podnikania****§ 6**

Predmetom podnikania v poisťovníctve je poisťovacia a zaistovacia činnosť a ďalšie činnosti s nimi súvisiace. Súčasťou poisťovacej činnosti je tiež činnosť zameraná na predchádzanie škodám (zábranná činnosť).

§ 7

(1) Poisťovacia činnosť je dojednávanie poistenia, správa poisťných zmlúv, likvidácia poisťných udalostí a sprostredkovateľská činnosť s nimi súvisiaca.

(2) Zaistovacia činnosť je činnosť, pri ktorej vstupuje poisťovňa do majetkových vzťahov k iným právnickým osobám vykonávajúcim poistenie, za účelom delenia rizík vzniknutých v súvislosti s vykonávaním poistenia.

(3) Činnosť súvisiaca s poistením je činnosť slúžiaca na podporu a rozvoj poisťovníctva, rozširovanie a skvalitňovanie poisťovacích služieb a iná činnosť súvisiaca s uvedenými potrebami v prospech poistených subjektov.

(4) Činnosť, na výkon ktorej sa vyžaduje povolenie podľa osobitných predpisov,⁶⁾ môže poisťovňa vykonávať len po udelení tohto povolenia.

§ 8

(1) Poistenie sa vykonáva na základe zmluvy (zmluvné poistenie) alebo ako zmluvné poistenie uložené zákonom (povinné zmluvné poistenie) alebo ako zákonné poistenie povinne vyplývajúce zo zákona (zákonné poistenie).

(2) Zaistenie sa vykonáva len na základe zmluvy.

(3) Právne vzťahy vznikajúce z poistenia a zaistenia sa riadia osobitnými predpismi⁷⁾ a poisťnými podmienkami.

Povolenie na podnikanie poisťovne a poisťovacieho spolku**§ 9**

(1) Na podnikanie a na zmenu predmetu podnikania poisťovne alebo poisťovacieho spolku so sídlom na území Slovenskej republiky udeľuje

povolenie na základe žiadosti orgán dozoru nad poisťovníctvom pre územie Slovenskej republiky (ďalej len „dozorný orgán“). O žiadosti sa rozhoduje v správnom konaní⁸⁾ najneskoršie do troch mesiacov po jej predložení.

(2) Na uzatvorenie sprostredkovateľskej zmluvy smerujúcej k tomu, aby tretia osoba uzatvorila s poisťovňou poisťnú zmluvu, potrebuje poisťovňa povolenie dozorného orgánu. Ak má byť sprostredkovateľská činnosť vykonávaná pre zahraničné poisťovne, potrebuje povolenie dozorného orgánu aj sprostredkovateľ.

(3) Povolenie nemožno vydať, ak zo žiadosti alebo jej podkladov, prípadne z ďalších overených informácií dozorný orgán zistí, že žiadateľ nespĺňa dostatočné odborné predpoklady na výkon predmetu podnikania v poisťovníctve, že záujmy poistených nebudú zodpovedajúcim spôsobom zabezpečené alebo že žiadateľ nebude schopný v zodpovedajúcej miere dlhodobe plniť svoje záväzky z poisťných vzťahov.

(4) Poisťovne so sídlom mimo územia Slovenskej republiky môžu podnikáť v poisťovníctve na území Slovenskej republiky v rozsahu povolenia udeľného dozorným orgánom Slovenskej republiky.

§ 10**Kaucia**

(1) Pred podaním žiadosti o povolenie na podnikanie poisťovne podľa § 9 je žiadateľ povinný zložiť na osobitne na tento účel zriadený vinkulovaný účet v peňažnom ústave⁹⁾ peňažnú sumu vo výške 1 000 000 Kčs (ďalej len „kaucia“). Ak z rozhodnutia vydaného podľa odsekov 3 a 5 nevyplynie inak, má žiadateľ alebo poisťovňa právo na vrátenie kaucie do 15 dní odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o odmietnutí povolenia (§ 9 ods. 3) alebo rozhodnutie o zrušení povolenia na podnikanie (§ 21).

(2) Dozorný orgán môže výšku kaucie uvedenej v odseku 1 zvýšiť žiadateľom, ktorí majú sídlo mimo územia Slovenskej republiky.

(3) Ak poisťovňa pri vykonávaní poisťovacej alebo zaistovacej činnosti opätovne alebo závažným spôsobom poruší povinnosti ustanovené na vykonávanie takejto činnosti vo všeobecne záväznom právnom predpise alebo v opatrení dozorného orgánu alebo ak poisťovňa opätovne alebo závažným spôsobom poškodí záujmy alebo dobré meno poisťovní v Slovenskej republike, prípadne iných subjektov vyvíjajúcich hospodársku činnosť, dozorný orgán rozhodne, že poisťovňa právo na vrátenie kaucie alebo jej časti stráca.

6) Napr. zákon č. 158/1989 Zb. o bankách a sporiteľniach.

7) Najmä:

Občiansky zákonník.

Hospodársky zákonník.

Vládne nariadenie č. 54/1953 Zb. o premávke na cestách.

Zákon č. 101/1963 Zb. o právnych vzťahoch v medzinárodnom obchodnom styku (Zákonník medzinárodného obchodu).

8) § 49 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

9) Zákon č. 158/1989 Zb.

(4) Finančne prostriedky, na ktorých vrátenie poisťovňa stratila právo, prevedie dozorný orgán do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

(5) Dozorný orgán môže v súvislosti s ukončením činnosti poisťovne na jej žiadosť rozhodnúť, že kaucia alebo jej časť sa poisťovní vráti ešte pred dňom ukončenia činnosti, a kauciu alebo jej časť vráti.

(6) Pri strate kaucie alebo jej časti podľa odseku 3 je poisťovňa povinná, ak pokračuje v povolenej činnosti, doplniť kauciu na pôvodnú výšku.

(7) Peňažná suma zložená ako kaucia podľa ustanovenia odseku 1 sa úrokuje v prospech vkladateľa za rovnakých podmienok ako iné dlhodobé vklady.

§ 11

Žiadosť o udelenie povolenia

(1) V žiadosti o udelenie povolenia na vykonávanie podnikania podľa § 6 a 7 sa musí uviesť právna forma, názov a sídlo poisťovne alebo poisťovacieho spolku, rozsah a spôsob vytvorenia základného majetku a predmet podnikania a priložia sa stanovky alebo štatút, obchodný plán činnosti a všeobecné poisťné podmienky; poisťovne aj potvrdenie o zložení kaucie podľa § 10.

(2) Z obchodného plánu činnosti musia byť zrejmé predpokladané výsledky hospodárenia v prvých troch rokoch, najmä aké finančné prostriedky bude mať poisťovňa k dispozícii na účely plnení vyplývajúcich z poisťných zmlúv a na vytvorenie poisťných fondov.

(3) Súčasťou obchodného plánu činnosti poisťovne, ktorá bude vykonávať poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (životné poistenie), sú tiež údaje o sadzbách poisťného vrátane ich kalkulácie, tabuľky pravdepodobnosti, z ktorých vychádza kalkulácia a veľkosť úrokovej sadzby.

§ 12

Poisťné podmienky

(1) Všeobecné poisťné podmienky obsahujú najmä vymedzenie udalosti, z ktorej vzniká povinnosť poskytnúť plnenie (poisťná udalosť) a kedy táto povinnosť nevzniká, rozsah a splatnosť poisťného plnenia, ustanovenie povinnosti platiť poisťné a jeho výšku, ako aj poisťné obdobie, čas platnosti poisťnej zmluvy a princípy, podľa ktorých sa poistení budú podieľať na prebytkoch poisťného.

(2) Osobitné poisťné podmienky sú poisťné podmienky, ktoré sa odchyľujú od všeobecných poisťných podmienok alebo ich dopĺňajú a ktoré sa majú používať pre určité skupiny poisťných zmlúv.

Š T V R T Á Č A S Ť

FONDY POISŤOVNE A ÚČTOVNÍCTVO

Fondy poisťovne

§ 13

(1) Poisťovne vytvárajú v súlade s vymedzeným predmetom podnikania tieto účelové poisťné fondy:

- a) základný rezervný fond,
- b) fond zábrany škôd.

(2) Poisťovne okrem fondov uvedených v odseku 1 musia vytvárať tieto ďalšie účelové poisťné fondy:

- a) fond rezerv poisťného, ak predmetom ich činnosti je životné poistenie,
- b) devízový rezervný fond, ak predmetom ich činnosti je poisťovacia alebo zaistovacia činnosť, z ktorej vyplýva povinnosť poskytovať poisťné plnenie v zahraničnej mene.

(3) Poisťovne si môžu vytvárať zo svojho použiteľného zisku ďalšie fondy podľa svojho uváženia.

(4) Každý fond sa účtovne vedie oddelene od ostatného majetku poisťovne.

(5) Vytvorené prostriedky fondov nemožno poisťovní odňať a nepodliehajú daňovej a odvodovej povinnosti. Zostatky fondov podľa odsekov 1 až 3 sa prevádzajú do ďalších rokov bez obmedzenia.

(6) Finančné prostriedky účelových poisťných fondov vytvorených podľa odsekov 1 a 2 musia byť uložené v česko-slovenských peňažných ústavoch,⁹⁾ ak vykonávací predpis neustanoví inak.

(7) Spôsob tvorby a použitia účelových poisťných fondov ustanoví vykonávací predpis.

§ 14

Ustanovením § 13 nie je dotknutá povinnosť poisťovní zriaďovať fondy podľa osobitných predpisov.

Účtovníctvo

§ 15

Poisťovne sú povinné viesť účtovníctvo o stave a pohybe majetku a záväzkov, nákladoch a výnosoch a zisku alebo strate podľa osobitných predpisov.

§ 16

(1) Ročnú účtovnú závierku poisťovne preskúma va overovateľ (audítora) alebo osoba, prípadne skupina osôb určená dozorným orgánom.

(2) Poistovnía je povinná oznámiť dozornému orgánu, kto bol poverený preskúmaním ročnej účtovnej závierky. V prípade, že má dozorný orgán voči overovateľovi poverenému preskúmaním ročnej účtovnej závierky výhrady, môže požiadať poisťovníu, aby bol touto povinnosťou poverený iný. Ak v určenej lehote k tomu nedôjde alebo ak dozorný orgán má výhrady aj k ďalšiemu overovateľovi, ktorý bol poverený preskúmaním ročnej účtovnej závierky, dozorný orgán sám určí, kto preskúmanie ročnej účtovnej závierky poisťovne vykoná.

(3) Poisťovne sú povinné ročne zverejňovať svoje účtovné závierky a správy k nim.

d) návrh plánu opatrení na obnovenie platobnej schopnosti.

(3) Dozorný orgán má právo:

a) zúčastniť sa na rokovaníach riadiacich orgánov poisťovne pri prerokúvaní ročnej účtovnej závierky a výsledkov výkonu dozoru,

b) zúčastniť sa na rokovaníach dozorných orgánov v poisťovni založenej ako akciová spoločnosť.

(4) Predmetom výkonu dozoru nie je poistenie jednotlivých subjektov.

§ 19

PIATA ČASŤ

DOZOR NAD POISŤOVNÍCTVOM

Výkon dozoru

§ 17

Poisťovne a poisťovacie spolky so sídlom na území Slovenskej republiky podliehajú dozoru, ktorý vykonáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo orgán ním zriadený. Úlohy vyplývajúce z tohto zákona vykonáva dozorný orgán výhradne vo verejnom záujme.

§ 18

(1) Výkon dozoru zahŕňa kontrolu dodržiavania

- a) ustanovení tohto zákona a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich poistenie a plnenie opatrení vydaných dozorným orgánom,
- b) zásad hospodárenia poisťovní z hľadiska zabezpečenia plnenia ich záväzkov a ich platobnej spôsobilosti a z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ich hospodárenie,
- c) predmetu vykonávanej činnosti v súlade s udeleným povolením a v poisťovacích spolkoch aj charakteru hospodárenia s prostriedkami prijatými na poistenie,
- d) zásad pre tvorbu a použitie účelových poistných fondov.

(2) Poisťovne sú povinné predkladať dozornému orgánu

- a) návrh na zmenu predmetu podnikania,
- b) návrh na zmenu poistných podmienok,
- c) účtovné závierky a iné doklady o činnosti,

Dozorný orgán je oprávnený kedykoľvek vykonať previerku priamo v obchodných a prevádzkových priestoroch jednotlivých poisťovní a poisťovacích spolkov. Štatutárny zástupca poisťovne alebo poisťovacieho spolku, vedúci pracovníci, splnomocnenci a občania, ktorí pre poisťovníu alebo poisťovací spolok pracujú alebo pracovali, majú povinnosť na vyžiadanie predložiť na mieste pracovníkom dozorného orgánu poverených plnením jeho úloh doklady a písomnosti, ktoré môžu byť smerodajné pre posúdenie činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku a ich majetkovej a finančnej situácie a poskytnúť k tomu všetky potrebné informácie a vysvetlenia.

§ 20

Pozastavenie oprávnenia na výkon činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku

(1) Ak dozorný orgán zistí závažné nedostatky v činnosti poisťovne alebo poisťovacieho spolku, vydá opatrenie a určí lehotu na ich odstránenie. V prípade zistenia závažných nedostatkov v činnosti poisťovne dozorný orgán informuje o tom zakladateľa, prípadne právnické osoby, ktoré sa podieľali na jej založení, a pri poisťovni založenej ako akciová spoločnosť jej dozorný orgán.

(2) Ak zistené nedostatky neboli v určenej lehote odstránené, pozastaví dozorný orgán poisťovni alebo poisťovaciemu spolku oprávnenie na výkon činnosti vyplývajúcej z udeleného povolenia na určitý čas alebo do odstránenia nedostatku vo vymedzenom alebo v celom rozsahu.

(3) Pri pozastavení oprávnenia na výkon činnosti nadobúda poisťovnía alebo poisťovací spolok opäť toto oprávnenie uplynutím doby, na ktorú bolo rozhodnutie o pozastavení oprávnenia na výkon činnosti obmedzené alebo dňom, keď bolo toto rozhodnutie zrušené.

§ 21

Zrušenia povolenia na podnikanie poisťovne alebo poisťovacieho spolku

(1) Dozorný orgán môže poisťovni alebo poisťovaciemu spolku zrušiť povolenie na podnikanie, ak

- a) poisťovňa alebo poisťovací spolok porušuje povinnosti ustanovené týmto zákonom,
- b) v hospodárení poisťovne alebo poisťovacieho spolku sa prejavujú nedostatky natoľko závažné, že ďalšie pokračovanie výkonu činnosti by ohrozovalo záujmy poistených,
- c) poisťovňa alebo poisťovací spolok nevykoná v určenej lehote opatrenia obsiahnuté v pláne obnovenia platobnej schopnosti,
- d) zistí, že poisťovňa alebo poisťovací spolok v žiadosti o povolenie na podnikanie alebo jeho zmenu uviedli vedome nesprávne údaje, ak by pri pravdivých údajoch poisťovňa alebo poisťovací spolok povolenie na podnikanie nedostali.

(2) V prípade zrušenia povolenia na podnikanie poisťovne vykoná dozorný orgán opatrenia smerujúce na ochranu záujmov poistených. Tento orgán je oprávnený obmedziť alebo zakázať poisťovni najmä voľné disponovanie s účelovými poisťovnými fondami a s inými majetkovými právami, ktoré tvoria jej majetok a poveriť pracovníka dozorného orgánu vedením dražby na odpredaj poisťovných zmlúv, účelových poisťovných fondov a ostatného majetku poisťovne, ak tento odpredaj nevykoná poisťovňa.

§ 22

O pozastavení oprávnenia na výkon činnosti a zrušení povolenia na podnikanie sa rozhoduje v správnom konaní.¹⁰⁾ Rozhodnutie o pozastavení oprávnenia na výkon činnosti a rozhodnutie o zrušení povolenia na podnikanie po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov v správnom konaní, môže byť preskúmané súdom.¹¹⁾

10) Zákon č. 71/1967 Zb.

11) Občiansky súdny poriadok.

12) Tretia a štvrtá časť Občianskeho súdneho poriadku.

Zákon č. 20/1970 Zb. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom v znení neskorších predpisov.

13) Zákon Slovenskej národnej rady č. 115/1970 Zb. o finančných správach v znení neskorších predpisov.

Š I E S T A Č A S Ť**SPOLOČNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA****Spoločné ustanovenia**

§ 23

Na podporu svojho rozvoja sa môžu poisťovne združovať medzi sebou, ak aj s inými českými a slovenskými a zahraničnými právnickými a fyzickými osobami, a to na základe dobrovoľnosti a spoločného záujmu, pričom bez obmedzenia môžu využívať všetky formy združovania prípustné právnym poriadkom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

§ 24

(1) Poisťovňa je povinná zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach týkajúcich sa poistení občanov a organizácií. Bez ich súhlasu je oprávnená poskytnúť tieto informácie, len ak to ustanovuje zákon.¹²⁾

(2) Pracovníci poisťovne, ako aj pracovníci dozorného orgánu sú povinní zachovávať mlčanlivosť v služobných veciach aj po skončení pracovného pomeru.

§ 25

(1) Za vykonávanie poisťovacej alebo zaistovacej činnosti bez povolenia podľa § 9 ods. 1, alebo vykonávanie sprostredkovateľskej činnosti v prospech poisťovne bez povolenia podľa § 9 ods. 2, alebo pokusu oň, alebo za úmyselné uvedenie nesprávnych údajov v žiadosti o povolenie na podnikanie v poisťovníctve alebo jeho zmenu a porušenie povinnosti ustanovenej v § 24 ods. 1, sa uloží pokuta v správnom konaní.¹⁰⁾

(2) Výšku pokuty určí a pokutu uloží dozorný orgán maximálne do výšky 1 000 000 Kčs.

(3) Pokuty podľa odseku 1 vymáha od subjektov so sídlom v Slovenskej republike príslušná okresná finančná správa¹³⁾ podľa sídla subjektu, ktorému bola pokuta uložená, a od subjektu so sídlom mimo územia Slovenskej republiky Finančná správa hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

(4) Výnos pokút je príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

§ 26

Dozorný orgán je oprávnený v prípadoch povinného zmluvného poistenia na žiadosť poisteného určiť v správnom konaní poisťovňu, ktorá je povinná s poisteným poistnú zmluvu uzatvoriť. Do 15 dní od vydania takéhoto rozhodnutia sa pozerá na poisteného, ako by nebol v omeškaní s platením poistného.

§ 27

(1) Slovenská štátna poisťovňa so sídlom v Bratislave sa považuje za štátny podnik založený podľa tohto zákona.

(2) Funkciu zakladateľa vykonáva voči Slovenskej štátnej poisťovni Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

§ 28

Za všeobecné poistné podmienky podľa tohto zákona pre poistenia uzatvárané Slovenskou štátnou poisťovňou, prípadne jej právnym nástupcom sa považujú poistné podmienky ustanovené vo vyhláškach Ministerstva financií Slovenskej socialistickej republiky č. 13/1983 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie majetku a č. 14/1983 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie zodpovednosti za škody, vo vyhláške Ministerstva financií Československej socialistickej republiky č. 49/1964 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie osôb v znení vyhlášky č. 56/1979 Zb. a vo vyhláške Federálneho ministerstva financií č. 179/1982 Zb.

o rozsahu a podmienkach zmluvného poistenia socialistických organizácií.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 29

Splnomocňovacie ustanovenie

Ministerstvo financií Slovenskej republiky ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom spôsob tvorby a použitia účelových poistných fondov.

§ 30

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. s platnosťou pre územie Slovenskej republiky zákon č. 82/1966 Zb. o poisťovníctve v znení zákona č. 162/1968 Zb.,
2. vyhláška Ministerstva financií Slovenskej socialistickej republiky č. 76/1985 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia socialistických poľnohospodárskych organizácií vykonávaného Slovenskou štátnou poisťovňou.

§ 31

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. marcom 1991, okrem ustanovení § 2 ods. 2 a § 5 ods. 4, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. marcom 1993.

F. Mikloško v. r.

V. Mečiar v. r.

